

**การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้
แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**
**Development of Activity Packages for Enhancing Matthayomsuksa 3 Students’
Poetry Writing Ability by using Cooperative Learning and Mind Map Techniques**

เปรมศรี ศรีพลราช¹ และ ผศ.ดร.สำราญ กำจัดภัย²
Prem Sri Sripornrat¹ and Asst. Prof. Dr. Samran Gumjudpai²

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

² กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้ การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนร่มเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 42 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จากประชากร 7 ห้องเรียน ดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบสองกลุ่มไม่เป็นอิสระ แก่กัน (t - test แบบ Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.30/81.25 2) ความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถ ในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิดอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การแต่งบทร้อยกรอง / การเรียนรู้แบบร่วมมือ / เทคนิคผังความคิด

ABSTRACT

The purposes of this research were to : 1) Develop the activity package enhancing Matthayomsuksa 3 students’ poetry writing ability by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique which contained the efficiency criteria of 80/80, 2) Compare the Matthayomsuksa 3 students’ poetry writing ability gained before and after they had learnt through the developed activity package by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique, and 3) Examine Matthayomsuksa 3 students’ satisfaction on the learning toward the activity package enhancing poetry writing ability by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique. The subjects consisted of 42 Matthayomsuksa 3 students studying in the second semester of academic year 2011 at Romk ao School under the Office of cSecondary Educational Service Area 23. They were selected by cluster random sampling. The research design was a one group pretest - posttest design. The statistics used to analyze

the data were percentage, mean, standard deviation, and t - test (Dependent Samples). The study revealed the following results : 1) The developed activity package enhancing poetry writing ability by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique for Matthayomsuksa 3 students had the efficiency criteria of 82.30/81.25 which was higher than the determined efficiency criteria of 80/80, 2) The Matthayomsuksa 3 students' poetry writing ability after they had learnt through the developed activity package enhancing poetry writing ability by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique, was statistically higher than the ability before they had learnt at .01 level of significance, 3) The Matthayomsuksa 3 students' satisfaction on the learning toward the activity package enhancing poetry writing ability by using Cooperative Learning and Mind Mapping Technique, was at the highest level.

Keywords : Poetry Writing Ability / Cooperative Learning / Mind Map Techniques

บทนำ

ภาษาไทยมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวที่โดดเด่น คือ มีระดับเสียงวรรณยุกต์ที่ทำให้เกิดการสร้างความขึ้นใช้ได้อย่างหลากหลาย และสามารถนำคำมาร้อยเรียงให้เกิดคำสัมผัสคล้องจองกันได้อย่างไม่มีขีดจำกัด คนไทยจึงเป็นคนที่นิยมสืบทอดเจ้าบทเจ้ากลอนมาแต่โบราณ ดังจะเห็นได้จากบทเพลงพื้นเมือง สุภาษิต และคำพังเพย (ชลดา เรื่องรักชลิขิต และสุจิตรา จงสถิตวัฒนา. 2542 : 1) และบรรพบุรุษได้นำมารังสรรค์งานเขียนประเภทร้อยกรองไว้อย่างมากมายตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น ได้วรรณคดีแบบฉบับที่สำคัญหลายเรื่อง อาทิ ลิลิตโองการแช่งน้ำ ลิลิตพระลอมหาชาติ คำหลวง บทร้อยกรองจึงเป็นเอกลักษณ์เป็นสมบัติของชาติทางภาษาที่คนไทยทุกคนภาคภูมิใจ และควรทำนุบำรุงสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ด้วยความสำคัญของบทร้อยกรอง หลักสูตรการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้บรรจุเนื้อหาไว้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการ ใช้วรรณคดีหรือวรรณกรรมเป็นแกน การแต่งบทร้อยกรองเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ยากกว่าการเขียนร้อยแก้ว เพราะการแต่งบทร้อยกรองเป็นการเขียนที่บังคับฉันทลักษณ์ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2546 : 210) การสอนเขียนบทร้อยกรองจึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับครูและนักเรียน ดังนั้นการสอนแต่งบทร้อยกรอง มีความจำเป็นที่ครูจะต้องจัดหา หรือพัฒนารูปแบบของกิจกรรมให้น่าสนใจมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพิจารณาเลือกประเภทของบทร้อยกรองที่จะนำมาใช้ฝึกให้เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียนด้วย

กลอนสุภาพ (กลอนแปด) และกาพย์ยานี 11 เป็นบทร้อยกรองที่มีข้อบังคับด้านฉันทลักษณ์ไม่สลับซับซ้อน มากนัก

ฝึกแต่งได้ง่ายกว่า และเป็นที่รู้จักได้รับความนิยมกันอย่างกว้างขวาง ถือเป็นแม่แบบของการแต่งบทร้อยกรองประเภทอื่น (ประยงค์ อนันทวงศ์. 2548 : 22) จึงเหมาะที่จะนำมาให้ฝึกและพัฒนาการแต่งบทร้อยกรอง ถ้าหากนักเรียนสามารถแต่งกลอนสุภาพ (กลอนแปด) และกาพย์ยานี 11 ได้ดีแล้วจะสามารถพัฒนาในด้านการแต่งบทร้อยกรองประเภทอื่นๆ ได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรองของโรงเรียนร่มเกล้า อำเภอดงหลวง จังหวัดสกลนคร ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากครูผู้สอนยังขาดนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ในการสอน และขาดเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ขาดความกระตือรือร้น และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการแต่งบทร้อยกรอง ถึงแม้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะพอใช้ได้ จะเห็นได้จากรายงานผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประจำปี 2552-2553 พบว่ารายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78 (โรงเรียนร่มเกล้า. 2553 : 46) แต่เนื่องจากภาษาไทยสำคัญมาก เด็กทุกคนควรทำได้มากกว่าร้อยละ 80 ดังนั้นผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการพัฒนาการเรียนการสอนการแต่งบทร้อยกรองเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น สร้างความมั่นใจในการเรียนและเป็นการปูพื้นฐานในด้านการแต่งบทร้อยกรองให้กับนักเรียนเมื่อเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไปนักการศึกษาเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาในการแต่งบทร้อยกรองไว้ อาทิ วิจารณ์สุขตระกูล (2535 : 2) ได้เสนอว่าผู้สอนต้องหาวิธีการ และสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการกิจกรรม นักเรียนจะต้องลงมือปฏิบัติจริง สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรพ (2538 : 194-200) ได้แนะนำว่าการสอนแต่งบทร้อยกรอง ผู้สอนควรใช้สื่อการสอนให้หลากหลายและนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา ในลักษณะ

ต่างๆ มาใช้ เช่น แบบฝึกทักษะ ชุดการเรียนรู้ การสอนหรือชุดกิจกรรม รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ และเทคนิคผังความคิด เป็นต้น ซึ่งชุดกิจกรรมสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ผลดีทั้งในด้านการให้ความรู้ทางทฤษฎี และนักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง ดังที่ พิมพวิไล พจนสมพงษ์ (2549 : 37) เห็นว่า ชุดกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ทำความเข้าใจ และฝึกฝนจนเกิดแนวคิดที่ถูกต้องและเกิดทักษะในด้านใดด้านหนึ่งได้ และยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนและสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีจุดเด่นที่ควรส่งเสริมหรือมีจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงอย่างไร นอกจากนี้ อภิชาติ ชมภูทนต์ (2552 : 134-139) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการเขียนบทร้อยกรอง โดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และจินดา ลาโพธิ์ (2553 : 114) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังกราฟิก เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียน และเป็นการสืบทอดด้านการแต่งบทร้อยกรองให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

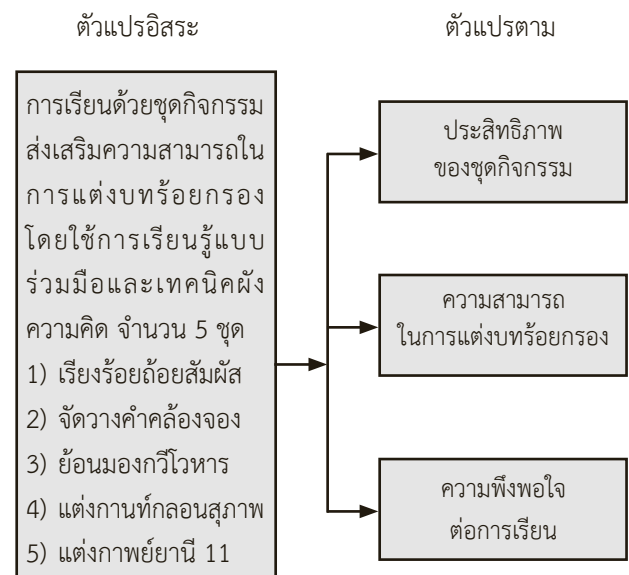
1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและ เทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิดระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความ สามารถในการ

การแต่งบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และเทคนิคผังความคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริม ความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิค ผังความคิด อยู่ในระดับมากขึ้นไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอกะทู้สุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 7 ห้อง รวมทั้งสิ้น 236 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนร่มเกล้า อำเภอกะทู้สุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 42 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการสุ่มห้องเรียนเนื่องจากการจัดห้องเรียนของโรงเรียนร่มเกล้าทั้ง 7 ห้อง เป็นแบบคละความสามารถของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ชุด 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบทดสอบปรนัย 30 ข้อ มีค่าระดับความยาก (P) ระหว่าง 0.45-0.77 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.27-0.64 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) เท่ากับ 0.87 ตอนที่ 2 แบบทดสอบอัตนัย 2 ข้อ มีค่าระดับความยาก (P) ระหว่าง 0.50-0.54 และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 ค่าอำนาจ (D) ระหว่าง 0.71- 0.74

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน
4. เก็บข้อมูลความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เปรียบเทียบความสามารถในการแต่งร้อยกรองก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.30/81.25 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถ ในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และเทคนิคผังความคิด ($\bar{X} = 32.50$, S.D. = 3.39) ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 19.45$, S.D. = 4.64) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิค ผังความคิด ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 5.47) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 82.30/81.25 สูงกว่าเกณฑ์ที่ ตั้งไว้ คือ 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้ เนื่องจากชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบท ร้อยกรองได้ ดำเนินการสร้างขึ้นอย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามแนวคิดทฤษฎีหลักวิชา เนื้อหาในชุดกิจกรรมเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และวัยของนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบไม่เป็นทางการหลากหลายเทคนิคและการนำเอาเทคนิคผังความคิดมาใช้ในชุดกิจกรรมการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองทั้งที่เป็นรายบุคคลเป็นคู่ และเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด บรรยากาศในการเรียนเป็นกันเอง และนักเรียนยังได้รับการเสริมแรงเป็นระยะ ทำให้ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่

ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวัญ สุตสงวน (2549 : บทคัดย่อ) อภิชาติ ชมภูทัศน์ (2552 : บทคัดย่อ) จินดา ลาโพธิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ดำเนินการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้เสริมสร้างความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนจากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า ชุดกิจกรรมที่ 4 และ 5 ทำให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนของการเขียนผังความคิด สามารถเขียนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนได้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองได้หลายบทและแต่งได้ง่ายยิ่งขึ้น

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังความคิด พบว่า ความสามารถในการแต่งบท ร้อยกรองของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริม หรือพัฒนาความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองของนักเรียนหลังเรียนให้สูงขึ้นได้ ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัย อภิชาติ ชมภูทัศน์ (2552 : 137) ที่ทำการวิจัยโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น ในด้านการนำเอาเทคนิคผังความคิดมาใช้ก็มีความสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องเช่นเดียวกัน อาทิ จินดา ลาโพธิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังกราฟิก เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการแต่งบทร้อยกรองโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิค ผังความคิด พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.75 จากคะแนนเต็ม 5 ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมแต่ละชุดกิจกรรม นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง และทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น สมาชิกในกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้สร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน บรรยากาศในการเรียนการสอน มีความเป็นธรรมชาติ ไม่เคร่งเครียด มีอิสระในการเรียนค่อนข้างสูง จึง

ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข และชุดกิจกรรมมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบ มีการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับบาร์นาร์ด (Barnard. 1968 : 339 ; อ้างถึงใน สุพินญา คำขจร. 2550 : 50) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจคือการกระตุ้นของสิ่งจูงใจที่เป็นสภาพ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการทำงาน ต้องมีความพร้อม นอกจากนี้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้มีการเสริมแรงแก่นักเรียนเช่น การกล่าวคำชม การปรบมือให้ ในขณะที่ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้น ยอมรับ และชื่นชมนักเรียน และเมื่อนักเรียนได้แสดงผลงานเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรองได้ดี ครูให้รางวัลเป็นระยะ เป็นการสร้างความพึงพอใจ และความต้องการนั้นซ้ำอีก สอดคล้องกับกฎแห่งผล (Law of Effect) ของธอร์นไดค์ (Thorndike. N.D. อ้างถึงใน ทัศนยา แชมมณี. 2552 : 51) ที่กล่าวว่า เมื่อบุคคลได้รับผลที่พอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ นักเรียนจึงมีความชอบและพอใจในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวัญ สุตสงวน (2549 : บทคัดย่อ) ที่ดำเนินการวิจัยโดยใช้ชุดกิจกรรมและการเรียนรู้แบบร่วมมือ ปรากฏว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยพัฒนา ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกัน เช่น ชุดกิจกรรมช่วยทำให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน คนเรียนเก่งช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อน รู้จักซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มียอมรับฟังความคิดเห็น เสริมสร้างความสามัคคีและนักเรียนเข้าใจ การทำงานในระบบกลุ่ม ในด้านการพัฒนาศักยภาพด้าน การคิด พบว่า ชุดกิจกรรมสามารถกระตุ้นและสร้างบรรยากาศให้นักเรียน ได้พัฒนาทักษะการคิดที่เป็นระบบ นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นขณะทำปฏิกิริยาที่ เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือในรูปของผังความคิด และการแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ (กลอนแปด) และกาพย์ยานี 11 ได้อย่างน่าสนใจ การพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษา พบว่าชุดกิจกรรมช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง นักเรียนได้ฟังการอธิบายจากครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเทคนิคต่างๆ เริ่มตั้งแต่การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ การเล่นเกม ฟังเพื่อนแสดงความคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนขณะทำกิจกรรม

ด้านการพูด จะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบไม่เป็นทางการ อาทิ เทคนิคการพูดเป็นคู่ การพูดรอบวง นักเรียนได้ฝึกพูดทุกคน ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมนักเรียนได้อภิปราย ซักถาม แสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่ม การออกนำเสนอผลงานที่หน้าชั้นเรียน ด้านการอ่านนักเรียนได้อ่านและทำบัตรกิจกรรม ชั้นตรวจสอบผลงาน ชั้นประเมินผลก็ได้ใช้ทักษะการอ่านทั้งสิ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและการสรุปความไปพร้อมกันด้วย และด้านการเขียนนักเรียนสามารถเขียนผังความคิดเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่กำหนด ให้ได้ แล้วเขียนถ่ายทอดออกมาเป็นกลอนสุภาพ (กลอนแปด) และกาพย์ยานี 11 และการพัฒนาด้านความสามารถในการแต่งบทร้อยกรอง พบว่า ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมของการฝึก เข้าใจขั้นตอนของการสร้างผังความคิด ที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรม ไม่หลงประเด็น ผังความคิดที่สร้างขึ้นเป็นเสมือนการวางโครงเรื่องที่จะเขียนจึงทำให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการนำเสนอความคิดความรู้สึก แล้วเขียนถ่ายทอดให้อยู่ในรูปแบบของบทร้อยกรองได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากการสอบถามและพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับการนำชุดกิจกรรมมาใช้ทำให้สามารถแยกแยะความคิดเห็นเป็นประเด็นย่อยๆ ได้ชัดเจน มองเห็นแนวทางในการแต่งบทร้อยกรองและแต่งบทร้อยกรองได้ยาวและเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดกิจกรรมที่ 1-3 เป็นการให้ความรู้พื้นฐานในด้านการแต่งบทร้อยกรอง ชุดกิจกรรมที่ 4 และ 5 เป็นการให้ความรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการแต่งบทร้อยกรอง นักเรียนได้ฝึกการสร้างผังความคิดและนำมาใช้ในการแต่งเป็นบทร้อยกรอง ทำให้นักเรียนมองเห็นภาพรวมของการฝึก เข้าใจขั้นตอนของการสร้างผังความคิดที่เป็นระบบและเป็นรูปธรรม เพราะผังความคิดที่สร้างขึ้นเป็นการวางโครงเรื่องที่จะเขียนจึงทำให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการนำเสนอความคิด ความรู้สึก แล้วเขียนถ่ายทอดให้อยู่ในรูปแบบของบทร้อยกรองได้ง่ายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของนูนเนรีและโบล (Nunnery & Bol. 1997 : 42-47) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนอย่างอิสระและจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถทำให้พวกเขารักการทำงานกลุ่มและรู้จักคุณค่าของคนอื่นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนที่จะนำชุดกิจกรรมไปใช้กับระดับชั้นอื่นในช่วงชั้นเดียวกันต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้น โดย

ศึกษาหลักสูตร องค์ประกอบของชุดกิจกรรม ให้เข้าใจชัดเจน เตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมก่อนทำการสอนทุกครั้ง เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. รูปแบบการเรียนการสอนในชุดกิจกรรมนี้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือแบบไม่เป็นทางการหลายเทคนิค แต่ละเทคนิคมีขั้นตอนกิจกรรมที่ต่างกัน และได้นำเทคนิค ผังความคิดมาใช้ในชุดกิจกรรมที่ 4 และ 5 ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องอธิบายวิธีการเรียนให้นักเรียนเข้าใจ และการจัดกิจกรรมในแต่ละชุดครูผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยก่อนใช้ชุดกิจกรรม

3. ครูผู้สอนควรจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนในแต่ละชุดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนกล้า แสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างเต็มที่ การแบ่งกลุ่ม ควรละนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. ครูควรจัดกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการแต่งบทร้อยกรอง เช่น จัดประกวดหรือแข่งขันการแต่งบทร้อยกรอง ในโอกาสวันสำคัญต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและ การเขียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ครูควรนำแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการสร้างชุดกิจกรรมในรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาอื่นในระดับชั้นอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- จินดา ลาโพธิ์. (2553). การพัฒนาชุดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคผังกราฟิกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต และ สุจิตรา จงสถิตวัฒนา. (2542). สร้อยผกาจากวี. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2546). การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่งเสริมวิชาการ.
- ทิศนา ขัมมณี. (2552). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยงค์ อนันทวงศ์. (2548). กลอนและวิธีการเขียนกลอน.
กรุงเทพฯ : รวมสาส์น (1977).

พิมพ์ใจ พจน์สมพงษ์. (2549). การพัฒนาแบบฝึกการเขียน
บทประพันธ์ในงานอาชีพ สำหรับนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภาวัญ สุตสงวน. (2549). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
การสอนเขียนบทร้อยกรอง โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ
สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

โรงเรียนร่มเกล้า. (2553). รายงานสรุปผลการเรียนประจำปี
การศึกษา 2553. สกลนคร : โรงเรียนร่มเกล้า.

วิภาวรรณ สุขตระกูล. (2535). การสร้างบทเรียนโมดูล
วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนกลอนสุภาพ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหินกอง
วิทยาคม จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรรย์. (2538). วิธีสอน
ภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพินญา คำขจร. (2550). การเปรียบเทียบผลการเรียน
การเปรียบเทียบผลการเรียนด้วย CIPPA และ TAI
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิด
วิเคราะห์และความพึงพอใจของนักเรียนระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อภิชาติ ชมภูทัศน์. (2552). การพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริม
การเขียนบทร้อยกรองโดยเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.

Nunnery, J.A, & Bol, S. (1997). "Cooperative Learning
in Secondary Mathematics Classroom,"
The Journal of Education Research. 91 (1) :
42-47.